

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

27. juni 2013

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 246 (Alm. del – §7) af 22. marts 2013

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse, hvordan henholdsvis reformen af førtidspension og fleksjob, regeringens udspil til en kontanthjælpsreform, regeringens udspil til en SU-reform og regeringens vækstplan påvirker gini-koefficienten?

Svar

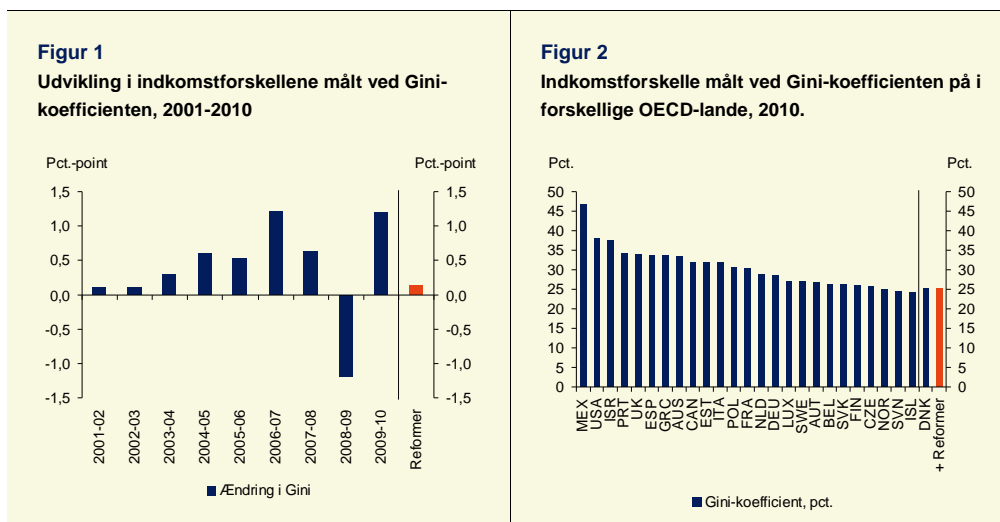
Det skønnes, at de tre reformer tilsammen påvirkes indkomstfordelingen svarende til en forøgelse af Gini-koefficienten med 0,23 pct.-point målt på den umiddelbare virkning før adfærd og svarende til en forøgelse på 0,14 pct.-point, når adfærdsvirkningerne indregnes, jf. tabel 1.

	Før adfærd	Efter adfærd (i 2020)
	Pct.-point	
De tre reformer samlet	0,23	0,14
- Førtidspension og fleksjob	0,07	0,05
- Kontanthjælp	0,06	0,02
- SU	0,10	0,07

Anm.: Den umiddelbare virkning af førtidspensionsreformen er beregnet som en ændring i ydelsen for et udsnit af de nuværende førtidspensionister. Adfærdsvirkningen af førtidspensionsreformen indeholder den skønnede beskæftigelsesvirkning af reformen. Reformen af fleksjob er for den umiddelbare virkning indregnet som en reduktion i tilskuddet, der er antaget at være proportional med lønindkomsten, mens adfærdsvirkningen indeholder en ligelig forhøjelse af antallet af arbejdede timer for de fleksjobbere, der ikke arbejder fuld tid. Den umiddelbare virkning af kontanthjælpsreformen indeholder ydelsesreduktionerne som følge af nedsættelse til ungesatsen for de job-/uddannelsesparate 25-29-årige samt den gensidige forsørgerpligt, mens adfærdsvirkningen afspejler den skønnede arbejdsudbudsvirkning. Den umiddelbare virkning af SU-reformen indeholder hovedsagelig den ændrede regulering af ydelsen samt ændringerne i ydelsen til hjemmeboende. Adfærdsvirkningen afspejler såvel den skønnede arbejdsudbudsvirkning som virkningen på indkomstfordelingen af en tidligere studiestart og den forventede stigning i antallet af kontanthjælpsmodtagere, når antallet af ungdomsuddannelser begrænses til højst 5. Virkningen af reformerne er beregnet med udgangspunkt i 2023-regler i 2013-niveau. Adfærdsvirkningerne tager udgangspunkt i de skønnede virkninger i 2020. Afledte virkninger på boligstøtte og tilskud til daginstitutionsbetaling indgår ikke, hvilket trækker i retning af en overvurdering af fordelingsvirkningerne.

Kilde: Beregninger på basis af stikprøver på 3,3 pct. af befolkningen samt beskæftigelsesministeriets DREAM-database.

Til sammenligning kan nævnes, at niveauet for indkomstforskellene i 2010 kan opgøres til 25,7 pct. målt ved Gini-koefficienten, jf. Indkomstfordeling og indkomstudvikling Økonomisk analyse nr. 5, Økonomi- og Indenrigsministeriet, august 2012. Virkningen på Gini-koefficienten af de tre nævnte reformer er således relativt begrænset set i forholdt til niveauet i 2010 og i forhold til de årlige ændringer, som bl.a. kan tilskrives konjunkturafhængige forhold, jf. figur 1.

Anm.: Virkningen af reformerne er beregnet med udgangspunkt i 2023-regler i 2013-niveau.

Kilde: Beregninger på basis af datagrundlag fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Kilde: Income distribution OECD.Stat database, OECD 2013

(<http://www.oecd.org/els/soc/income-distribution-database.htm>)

Danmark er blandt de lande i OECD, hvor indkomstforskellene er mindst, og det gælder også, når virkningerne af de tre reformer indregnes, jf. figur 2.

Reform af førtidspension og fleksjob

Udgangspunktet for Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob fra juni 2012 er, at personer under 40 år ikke skal tildeles førtidspension. I stedet tilbydes et individuelt tilrettelagt ressourceforløb, der kan vare op til fem år ad gangen med mulighed for flere forløb. Personer over 40 år skal som udgangspunkt også have ét ressourceforløb, inden de kan få tilkendt førtidspension.

Alle, der deltager i ressourceforløb, skal have en ydelse på samme niveau, som de modtog forud for ressourceforløbet. Der fastsættes en minimumsydelse svarende til kontanthjælpssatsen for voksne på ca. 60 pct. af højeste dagpengesats. Minimumsydelsen gælder ikke for unge under 25 år, der bor hjemme, som fortsat får kontanthjælpssatsen for unge hjemmeboende.

I fordelingsberegningerne er der taget udgangspunkt i, at der i 2020 forventes at være ca. 37.000 færre førtidspensionister som følge af reformen¹. Af disse skønnes 34.300 at modtage ressourceforløbsydelse, mens 2.700 skønnes at være i beskæfti-

¹ Heraf 75 pct. under 40 år og 25 pct. over 40 år.

gelse. Reformen skønnes også at give anledning til et fald i antallet af kontanthjælpsmodtagere, som ikke er indregnet i fordelingsberegningerne, idet ressourceforløbsydelsen for disse skønnes omtrent at svare til deres nuværende kontanthjælp.

Beregningsteknisk er der taget udgangspunkt i førtidspensionister i 2010, hvilket er det seneste år med detaljerede indkomstfordelingsoplysninger. Med henblik på at belyse reformens fordelingsvirkninger efter adfærd er indkomsten for et antal af disse personer ændret til hhv. minimumsydelsen (kontanthjælp), sygedagpengeniveau, niveauet for ledighedsydelse eller lønindkomst på 280.000 kr. efter AM-bidrag. Virkningen på fordelingen af de disponible indkomster skønnes at udgøre knap 0,05 pct.-point. målt på Gini-koefficienten.

Reformen indebærer også en ændring af fleksjobordningen, så det offentlige tilskud til fleksjob i højere grad målrettes personer med mindst arbejdsevne og bidrager til større tilskyndelse for den fleksjobansatte til at øge antallet af arbejdstimer, hvis vedkommende er i stand til det.

Fleksjobtilskuddet skønnes samlet set at blive reduceret med knap 1,8 mia. kr. i 2020 og med knap 2,8 mia. kr. fuldt indfaset². I fordelingsberegningerne er der taget udgangspunkt i reduktionen i fleksjobtilskuddet i 2020 indregnet som et fald i indkomsten, der er proportional med lønindkomsten for de nuværende fleksjobbere, idet der dog tages højde for hvor stor en del af året, fleksjobydelsen vedrører.

Der skønnes at være en positiv beskæftigelsesvirkning af ændringerne i fleksjobordningen svarende til ca. 2.000 fuldtidspersoner. I fordelingsberegningerne er virkningen af den øgede beskæftigelse indregnet som en ligelig forøgelse af antallet af arbejdede timer blandt de fleksjobbere, der ikke arbejder fuld tid, og en øget lønindkomst baseret på den nuværende løn og forøgelsen af de arbejdede timer.

Virkningen på fordelingen af de disponible indkomster af ændringerne på fleksjobordningen skønnes at være omtrent neutral målt på Gini-koefficienten.

Kontanthjælpsreformen

Udgangspunktet for Aftale om reform af kontanthjælpssystemet – flere i uddannelse og job fra april 2013 er, at færre skal modtage passiv kontanthjælp. Uddannelsesparate unge skal stå til rådighed for en uddannelse, og voksne over 30 år samt unge med en uddannelse, der alene mangler et job, skal stå til rådighed for et job.

Reformen indebærer, at uddannelsesparate unge, der i dag modtager passiv kontanthjælp, fremadrettet i stedet får en uddannelseshjælp på niveau med SU.

Med reformen sker der endvidere en udvidelse af den gensidige forsørgerpligt til også at gælde samlevende.

² Den stigende profil er udtryk for, at ændringen gælder nye fleksjob.

I forhold til gældende regler vil visse grupper af kontanthjælpsmodtagere således opleve lavere ydelser som følge af reformen. Den umiddelbare virkning på indkomstfordelingen (før adfærd) af de ændrede ydelser som følge af reformen indebærer en stigning i Gini-koefficienten på 0,06 pct.-point.

Formålet med kontanthjælpsreformen er at flytte personer væk fra passiv forsørgelse og over i uddannelse og beskæftigelse. Hvis det beregningsteknisk indregnes, at en andel af de berørte kommer i beskæftigelse frem mod 2020, skønnes det at give anledning til en reduktion i de opgjorte indkomstforskelle på 0,04 pct.-point målt ved Gini-koefficienten. Inkl. adfærdsvirkninger skønnes effekten af kontanthjælpsreformen dermed reduceret til 0,02 pct.-point målt ved Gini-koefficienten.

SU-reformen

Aftale om reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse fra april 2013 omfatter en række initiativer til reform og målretning af SU-systemet, bl.a. med henblik på, at unge skal afslutte deres uddannelse tidligere.

Reformen indeholder således initiativer, der øger incitamentet til en tidligere studiestart og til hurtigere færdiggørelse. En tidligere studiestart giver ikke i sig selv en varig ændring i antallet af studerende, men vurderes at påvirke indkomstfordelingen, idet perioden før studiestart typisk er forbundet med lavere indkomst end perioden efter endt uddannelse. En tidligere studiestart vil således bidrage til lavere forskelle i de årlige indkomster.

Tilsvarende bidrager en hurtigere færdiggørelse til mindre indkomstforskelle, idet en større del af den årlige indkomst udgøres af lønindkomst i det år, den studerende afslutter sin uddannelse.

Med reformen ændres den årlige regulering af SU'en fra at blive reguleret i takt med lønudviklingen til at blive reguleret med satsreguleringsprocenten minus den afdæmpede regulering i medfør af skattereformen fra juni 2012 fremrykket 2 år. I fordelingsberegningerne er den ændrede regulering beregningsteknisk opgjort som en reduktion i SU'en. Reelt er der tale om, at den nominelle stigning i SU'en bliver mindre, end den ellers ville være.

Det skønnes, at den ændrede regulering bidrager til en stigning i de opgjorte indkomstforskelle på 0,07 pct.-point målt på Gini-koefficienten for den umiddelbare virkning før adfærd. Hertil kommer ændringen af ydelserne til hjemmeboende, der skønnes at bidrage til en stigning i indkomstforskellene på 0,01 pct.-point samt et bidrag på 0,02 pct.-point fra reformens øvrige initiativer, herunder loftet over antallet af ungdomsuddannelser med SU og den øgede målretning af SU til gymnasiale suppleringskurser. Det skal bemærkes, at proportionale ændringer i niveauet for SU (som fx en afdæmpet regulering) skønnes at være omtrent fordelingspolitisk neutrale opgjort i et livsperspektiv, jf. Indkomsten varierer naturligvis gennem livet, Økonomisk analyse nr. 6, Økonomi- og Indenrigsministeriet, november 2012.

SU-reformen vurderes at øge arbejdsudbuddet og beskæftigelsen svarede til ca. 4.500 fuldtidspersoner, og til en stigning i antallet af kontanthjælpsmodtagere på knap 2.000 personer som følge af begrænsningen i antallet af ungdomsuddannelser.

Samlet set vurderes adfærdsvirkningerne af reformen at bidrage til en reduktion i indkomstforskellene på 0,03 pct.-point, således at den umiddelbare virkning før adfærd på 0,10 pct.-point falder til 0,07 pct.-point, når adfærdsændringerne indregnes.

Med venlig hilsen

Bjarne Corydon